

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/108/2023
Identifikačné číslo spisu:	1409204371
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1409204371.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne M. H., narodenej XX. E. XXXX, L., C. X, zastúpenej GRABAN, TORMA & PARTNERS s. r. o., Košice, Kováčska 53, IČO: 36 730 564, proti žalovanej obchodnej spoločnosti KPRHT 4, s. r. o., Bratislava, Dvořákovo nábřeží 10, IČO: 36 864 919, zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, Bratislava, Vajnorská 20, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B4-4C/189/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2022 sp. zn. 16Co/102/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 10. októbra 2017 č. k. 4C/189/2009 - 720 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie na vec aplikoval ustanovenia § 124 a § 132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „OZ“), § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“), § 1 ods. 1, 2, 3, 6, 7, 13 a § 4 nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa a § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností na parc. č. XXXX o výmere 2622 m², roľa, k. ú. G., zapísanej Katastrálnym úradom pre L., Správa katastra pre obec G., v PK vl. XXXX, LV č. XXXX na základe skutočnosti, že predmetnú nehnuteľnosť nadobudla dedením zo zákona po svojich rodičoch, potvrdené D 102/83 z 18. marca 1983. Predmetný pozemok získali rodičia žalobkyne na základe kúpnej zmluvy z 12. mája 1937 a nikdy ho nepreviedli na inú osobu. Identifikáciou parciel bolo zistené, že parc. č. XXXX o výmere 2622 m² na LV č. XXXX je prevedená na žalovaného (predchodca A. C. E. F.) s právnym titulom nadobudnutia - kúpne zmluvy V-1367/04 z 11. mája 2004, V-2088/04 z 15. júna 2004, V-2093/04 z 28. júna 2004, V-2647/04 z 23. júla 2004. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh žalobkyne je nedôvodný a preto žalobu zamietol. Súd prvej

inštancie mal za to, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu, že právnym predchodcom žalobkyne O. O. a H. O. rod. F. bol konfiškovaný majetok a teda aj nehnuteľnosť, ktorá je predmetom tohto konania (parcela č. XXXX zapísaná v PK vložke č. XXXX). Súd prvej inštancie mal za nesporne preukázané, že majetok O. O. bol konfiškovaný, čo potvrdzuje aj list H. O. z 20. júla 1948 adresovaný Poverenictvu pôdohospodárstva a pozemkovej reformy - konfiškačnému oddeleniu, z ktorého síce nevyplýva, že bol konfiškovaný majetok aj H. O., čo samo osebe však nespochybňuje existenciu rozhodnutia konfiškačnej komisie z 5. septembra 1946 na meno O. H.. Súd prvej inštancie uviedol, že z tohto rozhodnutia síce nie je možné vyvodiť, že sa týka právnej predchodkyne žalobkyne, pretože osoba s rovnakým menom a priezviskom mohla v dedine bývať, avšak nie je zrejmé, či mali majetok v obci G. viaceré osoby totožného mena, ktorý by podliehal konfiškácii. Konfiškovaný bol celý pôdohospodársky majetok manželov O.. Teda H. O. si bola vedomá existencie rozhodnutia konfiškačnej komisie v Bratislave z 5. septembra 1946 na meno H. O., čo nespochybňuje existenciu rozhodnutia konfiškačnej komisie z 5. septembra 1946 na meno H. O.. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že pokiaľ je právny režim výkonu vlastníckeho práva k sporným pozemkom upravený príslušným reštitučným zákonom ako zákonom špeciálnym, má tento prednosť pred všeobecnou právnou úpravou. Uplatnenie reštitučných nárokov je viazané na prepadné lehoty, t. j. pokiaľ pôvodný vlastník neuplatnil svoje právo v zákonnej lehote, toto právo mu zaniklo, pričom nárok vyplývajúci z reštitučných predpisov nie je možné uplatniť podľa tzv. všeobecných predpisov určovacou žalobou. Z listu Okresného úradu Bratislava IV slovenskému pozemkovému fondu Bratislava z 22. júla 1999 na č. I. 99 spisu č. k. 23C/171/2005 vyplýva, že na sporné parcely nebol uplatnený žiadny reštitučný nárok. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 6C/189/2009 -239 z 29. januára 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 16. augusta 2013, kde bola žaloba zamietnutá z dôvodu konfiškácie parc. č. XXXX, XXXX, XXXX zapísané v PK vložke č. XXXX, v ktorej je vedená aj sporná parc. č. XXXX k. ú. G.. Doplnením žaloby žalobkyne sa súd prvej inštancie nezaoberal, nakoľko bol súdu doručený až po skončení dokazovania podľa § 182 CSP. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. novembra 2022 sp. zn. 16Co/102/2019 (druhým v poradí) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovanému proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne a preto ho potvrdil. Odvolací súd uviedol, že sporné pozemky boli skonfiškované v zmysle nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, podľa ktorého dochádzalo priamo zo zákona ku konfiškácii majetku osobám nemeckej národnosti a rozhodnutia konfiškačnej komisie z 5. septembra 1946 a z 30. októbra 1946 tento stav len deklarovali; tento stav sa premietol i v zozname poľnohospodárskych nehnuteľností v k. ú. G. konfiškovaných podľa nar. vlády č. 104/1945 Zb. SNR podľa ktorého predmetný pozemok bol v držbe a užívaní JRD Karlova Ves - G. titulom konfiškátu. Slovenská republika bola vedená ako vlastníč v katastri nehnuteľností a tieto nehnuteľnosti boli následne prevedené na ďalšie subjekty. Odvolací súd ďalej uviedol, že dôkazné bremeno v otázke spochybnenia konfiškácie majetku a preukázanie vlastníctva zaťažuje žalobkyňu, pričom táto nepreukázala ani to, že by na konfiškáciu neboli dané zákonné dôvody, čomu v spojení s plynutím času je potrebné priznať faktické účinky, že ku konfiškácii majetku prišlo. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil aj v otázke reštitučných nárokov, kedy žalobkyňa tieto voči štátu neuplatňovala. Odvolací súd považoval odvoláciu argumentáciu žalobkyne za v celku nedôvodnú, kedy súd prvej inštancie správne žalobu zamietol na tom základe, že právnym predchodcom žalobkyne O. O. a H. O. rod. F. bol skonfiškovaný majetok obsahujúci aj spornú nehnuteľnosť a teda žalobkyňa vlastnícke právo voči nej nadobudnúť nemohla. K námietke žalobkyne týkajúcej sa neposudzovania splnenia podmienok vydržania zo strany súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že žalobkyňa sa žalobou v znení žalobného návrhu pripusteného uznesením č. k. 4C/189/2009 - 526 z 9. januára 2013 domáhala určenia, že je vlastníčkou nehnuteľnosti vedenej v pozemnoknižnej vložke číslo XXXX ako parcela číslo XXXX, o výmere 2623 m², roľa, kataster pre obec G., ktorá je podľa geometrického plánu GP číslo 17/2012 overeného 02. novembra 2012, identifikovaná v registri C-KN v časti parcely č. XXXX/XX, o výmere 1251 m² - vinica, parcely číslo XXXX/X o výmere 215 m² - zastavaná plocha,

parcely č. XXXX/XX o výmere 1157 m² - vinica, zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX, evidované Katastrálnym úradom L., Správa katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu, na tom skutkovom základe, že pozemok, parcelu číslo XXXX o výmere 2622 m² - roľa, k. ú. G., vedenú v pozemnoknižnej vložke číslo XXXX, nadobudla dedením zo zákona po svojich rodičoch, ktorí boli jej vlastními v celosti 1/1 a dedičstvo bolo žalobkyni potvrdené rozhodnutím vydaným v dedičskom konaní sp. zn. D 102/83 z 18. januára 1983 a sp. zn. D 830/82 z 19. januára 1983, právoplatnými 16. marca 1983. Súd prvej inštancie vyhlásil dokazovanie za skončené na súdnom pojednávaní konanom 31. mája 2017 a žalobkyňa až v podaní doručenom súdu prvej inštancie 27. júla 2017 uviedla, že svoje vlastnícke právo odvodzuje od oprávnenej držby podľa § 134 OZ a žiadala žalobe vyhovieť z dôvodu nadobudnutia práva vydržaním. Odvolací súd s poukazom na čl. 8 Základných princípov CSP, § 132 ods. 1 a 2, § 140 ods. 1 a 2 CSP uviedol, že z dôvodu, že žalobkyňa oprela svoj nárok o nové skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre uplatnený nárok, ide o zmenu žaloby a nie len o právne posúdenie (ako tvrdila žalobkyňa), t. j. o požadovanie rovnakého plnenia na inom skutkovom základe. Argumentáciu žalobkyne ohľadom toho, že súd prvej inštancie mal na základe skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, právne posúdiť nárok žalobkyne podľa § 134 OZ považoval odvolací súd za nedôvodnú s poukazom na § 132 ods. 1 a § 150 ods. 1 CSP. Žalobkyni prináleží povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, teda musí už v podanej žalobe tvrdiť také právne skutočnosti, od ktorých odvodzuje svoje vlastnícke právo. Tvrdenie tejto právnej skutočnosti je zároveň rozhodujúcim skutkovým tvrdením, ktoré vymedzuje predmet sporu a tým aj predmet dokazovania. A zatiaľ čo hmotnoprávnym predpokladom nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti dedením je smrť poručiteľa (§ 460 OZ) a žalobca opierajúci svoje vlastnícke právo o tento spôsob nadobudnutia je povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, na základe ktorých vlastnícke právo svedčalo v čase smrti poručiteľovi, pričom samo zaradenie určitej veci do aktív dedičstva nie je dôkazom o vlastníckom práve toho, kto vec nadobudol podľa uznesenia o dedičstve, nakoľko deklaratórne osvedčenie o dedičstve nemôže založiť vlastnícky vzťah dedičov k veciam, ktorých vlastníkom nebol v čase smrti ich právny predchodca, teda poručiteľ (pozri uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 309/2016-10 zo 17. mája 2016); hmotnoprávnym predpokladom nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním (§ 134 OZ) sú úplne iné rozhodujúce skutočnosti (spôsobilý predmet držby, dobrá viera držiteľa, oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu), t. j. skutočnosti, ktoré zakladajú úplne odlišný skutkový základ sporu spočívajúci v tvrdení a preukazovaní úplne odlišných skutočností, ktoré vymedzujú predmet sporu a dokazovania. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že nadobudla vlastnícke právo vydržaním, jedná sa o zmenu žaloby, čím neobstojí námietka žalobkyne, že sa jedná len o zmenu právnej kvalifikácie uplatneného nároku. Odvolací súd ďalej uviedol, že bolo výlučne vecou žalobkyne, aby v priebehu konania využila procesnú možnosť podľa § 139 CSP a požiadala súd o pripustenie zmeny žaloby z dôvodu podstatnej zmeny alebo doplnenia rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, pričom žalobkyňa tak v priebehu konania neurobila. Je teda zrejmé, že nenastali hmotnoprávne účinky zmeny žaloby a skutočnosti, ktoré sú významné z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním nemohli byť predmetom konania a dokazovania. Pokiaľ žiadala, aby súd prvej inštancie posúdil žalobu aj z hľadiska naplnenia predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, urobila tak až po vyhlásení dokazovania za ukončené, kedy zmena žaloby už len z povahy veci nie je prípustná. Ustanovenie § 191 ods. 1 CSP sa vzťahuje iba na skutočnosti významné z hľadiska predmetu sporu a dokazovania, ktorý je vymedzený žalobou. Námietky žalobkyne týkajúce sa nezisťovania skutočností rozhodujúcich pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním z uvedených dôvodov považoval odvolací súd za nedôvodné.

2.1 V nadväznosti na odvolacie námietky žalobkyne týkajúce sa skutočnosti, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s námietkami voči konfiškačným rozhodnutiam (s otázkou platnosti, resp. neplatnosti konfiškačných rozhodnutí vo svetle viacerých sporných skutočností preukazujúcich existenciu viacerých manželských párov v G. s rovnakými menami, absentujúcu identifikáciu právnych predchodcov žalobkyne, absenciu uvedenia konkrétnych konfiškovaných nehnuteľností, konfiškačných rozhodnutí bez podpisu a patričnej pečiatky, absenciu tlačív potrebných pre konfiškáciu, absenciu druhej fázy - výkonu konfiškácie a nemožnosti konfiškovať nehnuteľnosti nadobudnuté pred 30. septembrom 1938) odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že právnym predchodcom žalobkyne O. O. a H. O. rod. F. bol skonfiškovaný celý pôdohospodársky

majetok, teda aj sporná nehnuteľnosť - parc. č. XXXX, zapísaná v PK vl. č. XXXX na základe nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa. Zo skutkových zistení súdu prvej inštancie ďalej vyplynulo, že konfiškačná komisia rozhodnutiami číslo 1981/s/46-1 z 30. októbra 1946, resp. číslo 1759/d-I. z 05. septembra 1946 rozhodla, že O. O., bytom G. číslo XXX a H. O. sú osobami nemeckej národnosti a všetok pôdohospodársky majetok nadobudnutý aj pred 30. septembrom 1938, patriaci vlastnícky O. O. a H. O. sa v zmysle nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR považuje za skonfiškovaný k 01. marcu 1945 a teda žalobkyňa ho nemohla zdediť po svojich právnych predchodcoch a nemohla sa preto stať jeho vlastníčkou. Odvolací súd zároveň uviedol, že už vo svojom zrušujúcom uznesení č. k. 3Co/243/2013 - 611 z 31. mája 2016 vyjadril svoj záväzný právny názor a uviedol, že všeobecné súd sú oprávnené skúmať len nulitosť správnych aktov, t. j. či majú vady, ktoré sú tak závažné, že sa neuplatňuje prezumpcia ich správnosti, pričom nulitnými sú také rozhodnutia, ktoré boli vydané takými správnymi orgánmi, na vydanie ktorých nebol konkrétny správny orgán absolútne vybavený právomocou a na ktoré sa pozerá ako keby nikdy neboli vydané tzv. paakyty. V prípade konfiškačných rozhodnutí namietaných v tomto konaní sa o nulitné akty vydané absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom nejedná (nakolko boli vydané Konfiškačnou komisiou podľa § 1 ods. 7 nariadenia č. 104/1945 Sb. SNR a opatrené pečiatkou a podpisom) a preto nie je možné na ne neprihliadať. Prípadná vecná nesprávnosť týchto listín nemôže byť v súčasnosti skúmaná všeobecným súdom. Námietky žalobkyne ohľadom platnosti či neplatnosti konfiškačných rozhodnutí sú preto bez právnej relevancie. Odvolací súd súčasne poukázal na skutočnosť, že konfiškačné rozhodnutia majú len deklaratórnu povahu a uviedol, že konfiškácia nehnuteľnosti na parc. č. XXXX k. ú. G. zároveň vyplýva aj z ďalších listinných dôkazov, kde upriamil pozornosť na návrh na konfiškáciu (č. l. 263), Zoznam poľnohospodárskych nehnuteľností v k. ú. G. konfiškovaných podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR (založený v pripojenom spise sp. zn. 23C/171/2005, pod č. l. 113), list Okresného úradu Bratislava z 09. mája 1994 (č. l. 61), list H. O. rod. F. z 20. júla 1948 (č. l. 485), odpoveď Pracovnej skupiny P-44 z 23. júla 1948 (č. l. 486) a nakoniec konfiškácii majetku nasvedčujú aj skutočnosti, že O. O. zomrel XX. C. XXXX a dedičstvo po ňom bolo prejednané až v roku 1983 a to, že pozemky označené ako konfiškáty boli dané štátom do držby a užívania JRD Karlova Ves. Neuvedenie konfiškácie v pozemkovoknižných vložkách nebolo podmienkou nadobudnutia vlastníctva štátom, mal len deklaratórny význam. Rovnako tak vyhodnotil odvolací súd námietku žalobkyne o absencii výkonu konfiškácie za nedôvodnú, nakolko z nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR nevyplyva, že skonfiškovaný majetok musel byť pridelený do vlastníctva prídelcu a námietku týkajúcu sa založenia rozhodnutia na záveroch rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31Cdo/1222/2001 z 11. septembra 2003, nakolko rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo založené predovšetkým na tom, že právnym predchodcom žalobkyne O.F. O. a H. O. rod. F. bol skonfiškovaný celý pôdohospodársky majetok, teda aj sporná nehnuteľnosť. Zvyšné tvrdenia žalobkyne uvádzané v odvolaní vyhodnotil ako nepodstatné, nemajúce aj v prípade preukázania vplyv na zmenu rozhodnutia. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), kde namietla nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé na základe čoho nevyhovelo námietkam žalobkyne týkajúcim sa nadobudnutia vlastníckeho práva štátom, neexistencie a nepreukázania existencie konfiškačných rozhodnutí týkajúcich sa právnych predchodcov žalobkyne a vydržania vlastníckeho práva žalobkyňou. Súčasne žalobkyňa odôvodnila prípustnosť dovolania tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Ako právnu otázku označila, či je v právomoci všeobecných súdov posudzovať nadobudnutie právnych účinkov konfiškačných rozhodnutí vydaných síce k tomu príslušnými orgánmi, no bez toho, aby tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť. Žalobkyňa zároveň navrhla odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa založených na tiesnivých majetkových pomeroch žalobkyne v kombinácii s vysokým vekom žalobkyne a nepriaznivým zdravotným stavom.

4. Žalovaná navrhla nevyhovieť návrhu žalobkyne na odklad vykonateľnosti z dôvodu absencie dôvodov hodných osobitného zreteľa a zároveň navrhla dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. f) odmietnuť z dôvodu jeho neprípustnosti. Žalovaná mala za to, že dovolanie žalobkyne je koncipované ako ďalšie odvolanie, čo nie je prípustné. Ďalej považovala dovolanie za zmätočné, nejasné a nezrozumiteľné, z ktorého nie je možné zistiť čo žalobkyňa vlastne žiada. Žalovaná zastala názor, že žaloba žalobkyne bola dôvodne zamietnutá, nakoľko bolo preukázané, že došlo ku konfiškácii sporných nehnuteľností právnym predchodcom žalobkyne, na základe čoho žalobkyňa predmetné nehnuteľnosti nemohla nadobudnúť dedením, pričom súčasne neuplatnila žiadne reštitučné nároky. Žalobu žalobkyne považovala za špekulatívnu. Žalovaná žiadala priznať jej plnú náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel' vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne dovolací súd k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd prednostne pristúpil k posúdeniu existencie namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom

znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

16. Dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, kde namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, na základe čoho nevyhoveli námietkam žalobkyne týkajúcim sa nadobudnutia vlastníckeho práva štátom, neexistencie a nepreukázania existencie konfiškačných rozhodnutí týkajúcich sa právnych predchodcov žalobkyne a vydržania vlastníckeho práva žalobkyňou. Dovolateľka uviedla, že počas celého konania poukazovala na skutočnosť, že v konfiškačných rozhodnutiach z 05. septembra 1946 a 30. októbra 1946 nie sú osoby v nich uvedené identifikované tak, aby z nich bolo možné vyvodiť záver, že sa jedná o právnych predchodcov žalobkyne. Dovolateľka mala za to, že v rozhodnutí odvolacieho súdu jej neboli dané odpovede na jej argumenty, na základe čoho nemožno toto rozhodnutie považovať za nesúce znaky spravodlivosti a zákonnosti. Súdny podľa jej názoru nedostatočne a v rozpore so zákonom vyhodnotili dôkazy a pre konanie rozhodujúce skutočnosti a neodôvodnili komplexne a presvedčivo svoje rozhodnutia, čím dovolateľke nie je jasné, ako dospeli k dosiahnutému záveru.

17. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

18. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

19. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama o sebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd sa vo svojom dovolaní napadnutom rozhodnutí dostatočne dôsledne vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami žalobkyne. Odvolací súd sa v plnej miere stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, s ktorým potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu tvorí jeden komplex a ktoré rozhodnutie súdu prvej inštancie argumentačne doplnil v nadväznosti na odvolacie námietky a tvrdenia žalobkyne. Odvolací súd sa dostatočne rozsiahlo zaoberal námietkami žalobkyne týkajúcimi sa posudzovania vlastníctva sporných nehnuteľností vzhľadom na ich vydržanie a námietkami v nadväznosti na posúdenie konfiškačných rozhodnutí (aj s odkazom na predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 3Co/243/2013-611 z 31. mája 2016), kde sa plne stotožnil s posúdením podstatných skutočností súdom prvej inštancie. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal a ktoré nadväzujú na rozhodnutia súdov mu v konaní predchádzajúce. Z uvedeného je teda zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Preto, vychádzajúc z obsahu spisu a rozsahu a obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že predmetné rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP netrpí vadami procesného postupu, ktorými by bolo znemožnené strane uskutočňovať jej procesné práva v miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Dovolací súd vzhľadom na záver o splnení náležitostí rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 393 CSP v spojení s dovolacími námietkami žalobkyne týkajúcimi sa predovšetkým tvrdenia, že odvolací súd jej nedal dostatočnú odpoveď na posúdenie konfiškačných rozhodnutí, t. j. na otázku, či prišlo ku konfiškácii spornej nehnuteľnosti právnych predchodcov žalobkyne, považuje dovolací súd za potrebné

poukázať na rozsiahlu argumentáciu odvolacieho súdu týkajúcu sa posudzovania konfiškácie a samotných konfiškačných rozhodnutí (bod 48. a nasl. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu). Odvolací súd dostatočne jasne uviedol, že bolo preukázané, že rozhodnutiami konfiškačnej komisie číslo 1981/s/46-1 z 30. októbra 1946, resp. číslo 1759/d-I. z 05. septembra 1946 bolo rozhodnuté, že O. O., bytom G. číslo XXX a H. O. sú osobami nemeckej národnosti a všetok pôdohospodársky majetok, t. j. majetok v rozsahu § 2 nariadenia č. 104/1945 Zb., teda aj majetok nadobudnutý pred 30. septembrom 1938, patriaci vlastnícky O. O. a H. O. sa v zmysle nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR považuje za skonfiškovaný k 01. marcu 1945. Uvedeným došlo ku konfiškácii aj spornej parcely č. XXXX, na základe čoho vlastnícke právo v predmetnej nehnuteľnosti nadobudol štát a žalobkyňa ho teda nemohla zdediť. K posudzovaniu platnosti konfiškačných rozhodnutí, ktoré žalobkyňa namietala, sa odvolací súd taktiež vyjadril, kedy jednoznačne aj s odkazom na judikatúru Najvyššieho súdu zdôraznil skutočnosť, že všeobecné súdy nie sú oprávnené mimo rámec správneho súdnictva preskúmať správne akty s tým, že preskúmať môže správne akty všeobecný súd len so zreteľom k tomu, či sa jedná o akty nulitné, t. j. či majú vady, ktoré sú tak závažné, že sa neuplatňuje prezumpcia ich správnosti. Čo sa týka právneho posúdenia nulitnosti správnych aktov ako otázky prejudiciálnej ako aj otázky, kedy sú všeobecné súdy oprávnené mimo rámec správneho súdnictva preskúmať správne akty, nulitnými sú také rozhodnutia, ktoré boli vydané takými správnymi orgánmi, na vydanie ktorých nebol konkrétny správny orgán absolútne vybavený právomocou a na ktoré sa pozerá ako keby nikdy neboli vydané tzv. paakty. Len takéto rozhodnutia je všeobecný súd oprávnený preskúmať mimo rámca správneho súdnictva. U ostatných platí prezumpcia ich správnosti. Na uvedené naviazal odvolací súd záver, na základe čoho boli závery v tomto konaní odvodzované od konfiškačných rozhodnutí, ktoré zjavne nebolo možné posúdiť ako nulitné, čím nebolo možné na ne neprihliadať.

21.1. Napriek záveru, že nie je možné neprihliadať na konfiškačné rozhodnutia, dovolací súd pre doplnenie uvádza nasledovné. Dovolateľka namietla závery súdu prvej inštancie uvádzané v bode 36. odôvodnenia naviazané na list H. O. (matky žalobkyne) z 20. júla 1948. Z predmetného bodu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie dovolaciemu súdu vyplýva, že tento vzal pri posudzovaní veci do úvahy všetky skutočnosti, ktoré v priebehu konania vyšli najavo vo vzájomných súvislostiach majúcich vplyv na výsledné posúdenie, čo inak ani nebolo možné a to vzhľadom na rozsiahli časový odstup od okamihu konfiškácie majetkov. Do úvahy bol vzatý aj obsah listu H. O. (matky žalobkyne) z 20. júla 1948 namietaný dovolateľkou, z ktorého taktiež vyplýva, že bol konfiškovaný majetok manžela O. O., že tento bol národnosti nemeckej a že H. O. si toho bola vedomá. Súd prvej inštancie dospel k záveru o konfiškácii spornej nehnuteľnosti aj vzhľadom na tieto skutočnosti, kde ale súčasne uviedol, že z daného listu nevyplýva konfiškácia majetku aj H. O., ale súčasne toto ani nepopiera, keď H. O. požadovala navrátenie skonfiškovaného majetku po O.F. O. jej dcére. Z uvedeného vyplýva, že v prípade existencie konfiškačného rozhodnutia na meno H. O., ktorého nulita z konania nevyplynula, nebolo možné tieto závery spochybníť predmetným listom z 20. júla 1948. Uvedené je podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne zrejmé z rozhodnutia súdu prvej inštancie. Rovnako tak pochybnosť o konfiškácii majetku nevyplýva ani z odpovede Pracovnej skupiny P-44 z 23. júla 1948, kedy títo len H. O. oznámili, že rozhodnutie konfiškačnej komisie im zatiaľ neprišlo a preto nebolo možné zaoberať sa žiadosťou o vypustenie majetku O. O. spod konfiškácie. Odvolací súd v nadväznosti na rozhodnutie súdu prvej inštancie uviedol, ktoré všetky skutočnosti mali vplyv na posúdenie veci a na základe čoho teda dospel k záveru o potrebe potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to konkrétne nemožnosť preskúmavania konfiškačných rozhodnutí, nepreukázanie ich nulity z dôvodu ich vydania Konfiškačnou komisiou ako na to určeným orgánom, opatrenie konfiškačných rozhodnutí odtlačkami okružlej úradnej pečiatky, identifikácia osôb nemeckej národnosti podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. SNR, skutočnosť, že konfiškačné rozhodnutia (č. l. 207 a 271) len deklarovali splnenie podmienok pre konfiškáciu podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. SNR, obsah návrhu na konfiškáciu (č. l. 263), listina označená ako Zoznam poľnohospodárskych nehnuteľností v k. ú. G. konfiškovaných podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR, list z 20. júla 1948, odpoveď Pracovnej skupiny P-44 z 23. júla 1948, neskoré prejednanie dedičstva po otcovi žalobkyne. Odvolací súd taktiež uviedol, prečo je irelevantné tvrdenie žalobkyne o tom, že H. O. a O. O. uvádzaní na konfiškačných rozhodnutiach nie sú jej rodičmi. Uviedol, že konfiškácia sporného majetku vyplýva z listín, kde je toto identifikované prostredníctvom parcely č. XXXX, k. ú. G., ktorá

bola skonfiškovaná v zmysle nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR, teda nie prostredníctvom identifikácie vtedajších vlastníkov predmetnej nehnuteľnosti, menovite H. a O. O.. Dovolateľka ďalej v dovolaní len zopakovala skutkové tvrdenia prezentované v priebehu celého súdneho konania, kde dovolací súd zdôrazňuje, že v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Vzhľadom na dostatočnú rozsiahlosť a jednoznačnosť posúdenia konfiškácie majetku právnych predchodcov žalobkyne a existenciu odpovedí na podstatné otázky majúce vplyv na rozhodnutie vo veci samej nebolo možné prisvedčiť námietke žalobkyne o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

22. Dovolateľka taktiež namietla nedostatočné odôvodnenie v časti, v ktorej sa súd prvej inštancie nezaoberal doplnením a právnym posúdením návrhu žalobkyne na zmenu žaloby, kedy žalobkyňa tvrdila nadobudnutie vlastníctva k sporným pozemkom vydržaním. Dovolateľka mala za to, že súd prvej inštancie nesprávne procesne postupoval, keď zamietol jej návrh na zmenu žaloby tak, že vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti nadobudla vydržaním a to z dôvodu, že v novej právnej kvalifikácii, resp. zmenenom návrhu nepredkladala žiadne nové skutočnosti ani dôkazy, ktoré by už neboli súdu známe z vykonaného dokazovania. Žalobkyňa v dovolaní namietla rozsah odôvodnenia v tejto otázke na strane súdu prvej inštancie, čo bolo taktiež obsahom odvolania. Dovolací súd má za to, že odvolací súd sa v dostatočnej miere vysporiadal s predmetnou námietkou žalobkyne v bodoch 40. až 47. odôvodnenia. Odvolací súd na tieto námietky reagoval, obsahovo doplnil odôvodnenie súdu prvej inštancie a dal jasnú odpoveď, prečo sa s nimi nestotožnil. Uviedol a vysvetlil, že tvrdenie žalobkyne, že nadobudla vlastnícke právo vydržaním nie je iba zmenou právnej kvalifikácie uplatneného nároku, ale má základ v podstatnej zmene skutkových tvrdení, ktoré sú úplne odlišné od toho, na akých žalobkyňa založila žalobu a ktoré boli predmetom konania a dokazovania; zmena právneho dôvodu žaloby, ktorý je rozhodujúcou právnou skutočnosťou a ktorá je nevyhnutnou súčasťou tzv. rozhodujúcich skutkových tvrdení, je zmenou žaloby, pričom bolo výlučne vecou žalobkyne, aby v priebehu konania využila procesnú možnosť podľa § 139 CSP, čo sa avšak nestalo. Je teda zrejmé, že nenastali hmotnoprávne účinky zmeny žaloby a skutočnosti, ktoré sú významné z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, nemohli byť predmetom konania a dokazovania. Dovolací súd preto nezistil procesné pochybenie na strane odvolacieho súdu - nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia v nadväznosti na túto otázku a preto posúdil dovolanie v tejto časti za smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

23. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne zhodnotí skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Vo svetle týchto rozhodnutí aj najvyšší súd zastáva názor, že nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnuté potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí jeden komplex a so zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu (č. k. 3Co/243/2013-611 z 31. mája 2016), ktorého právny názor je podľa § 391 ods. 2 CSP pre súd prvej inštancie záväzný, sa nevyznačuje vadou zmatečnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

24. Žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP, pričom ako právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, vymedzila právnu otázku, či je v právomoci všeobecných súdov posudzovať nadobudnutie právnych účinkov konfiškačných rozhodnutí vydaných síce k tomu príslušnými orgánmi, no bez toho, aby tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť. Žalobkyňa mala za to, že v právomoci všeobecných súdov je aj formálne preskúmanie správneho aktu z toho pohľadu, či ide o správny akt, ktorý je právoplatný, prípadne vykonateľný a poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/15/1997 z 27. mája 1998 a sp. zn. MCdo/31/2001 z 21. júna 2001.

25. Civilné sudy už od 40. rokov 20. storočia zdôrazňovali, že im neprislúcha konfiškačné výmery a iné vykonávacie rozhodnutia politických úradov vo veciach konfiškácie nijako spochybňovať; vychádzajú z nich a nemôžu ich posúdiť inak [porov. rozsudky vtedajšieho Najvyššieho súdu sp. zn. R II 172/46 z 05. februára 1947 uverejneného v Zbierke rozhodnutí najvyššieho súdu vo veciach občianskych z roku 1947, ročník 28, pod č. 187 (Vážny 187/47) a sp. zn. R IV 132/49 z 12. 4. 1949 (73/1949 Zb. r. č. s.)]. Na existujúcu dobovú judikatúru po roku 1989 nadviazala aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

26. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2008 sp. zn. 2Cdo/24/2007 vyplýva, že „čo sa týka právneho posúdenia nulitnosti správnych aktov ako otázky prejudiciálnej ako aj otázky kedy sú všeobecné sudy oprávnené mimo rámec správneho súdnictva preskúmať správne akty, dovolací súd udáva, že nulitné sú také rozhodnutia, ktoré boli vydané takými správnymi orgánmi, na vydanie ktorých nebol konkrétny správny orgán absolútne vybavený právomocou a na ktoré sa pozerá ako keby nikdy neboli vydané tzv. paakty. Len takéto rozhodnutia je všeobecný súd oprávnený preskúmať mimo rámca správneho súdnictva. Preskúmať teda môže správne akty zásadne len so zreteľom k tomu, či sa jedná o akty nulitné t. j. také vady, ktoré sú tak závažné, že sa neuplatňuje prezumpcia ich správnosti. U ostatných platí prezumpcia ich správnosti.“

27. K preskúmateľnosti správnych aktov sa najvyšší súd vyjadril aj v rozsudku z 26. novembra 2003 sp. zn. 4Cdo/123/2003 tak, že „všeobecné sudy nie sú oprávnené skúmať ich platnosť či zákonnosť (nejde totiž o právny úkon) mimo rámca správneho súdnictva, ale zásadne len so zreteľom na to, či išlo o akty nulitné (ničotné), teda o akty, ktorých vady sú tak závažné (čo do zápornej kvality vady), že sa neuplatní prezumpcia ich správnosti. Také akty nevyžadujú zvláštny proces na odstránenie vady (alebo aktov samých), ale nikto ich nemusí rešpektovať a od začiatku sa na ne hľadá ako na akty neexistujúce (napr. rozhodnutia bývalého Najvyššieho správneho súdu č. 1457/22, 10303/33).“

28. Rozsudok najvyššieho súdu zo 17. júna 2009 sp. zn. 5Cdo/198/2008 na otázku materiálnych väd správneho rozhodnutia a prieskumnej činnosti všeobecného súdu vo vzťahu k správnym rozhodnutiam akcentoval názor, že „správnosť Výmeru a jeho súlad s vtedy platnými predpismi nie je možné v súčasnosti preskúmať a takýto správny akt treba považovať za právny akt bezchybný, z ktorého musí súd v zmysle § 135 ods. 2 O. s. p. vychádzať. Ani v prípade, ak by rozhodnutie vydané na to oprávneným orgánom vykazovalo vady, nemožno takéto rozhodnutie označiť za nulitný (neexistujúci) akt. Za nulitný akt totiž možno považovať len taký akt, ktorý bol vydaný nepríslušným orgánom štátnej správy, teda nad rámec právomoci toho-ktorého orgánu. Pokiaľ bolo rozhodnutie vydané v rámci právomoci príslušného orgánu, jeho zákonnosť je možné preskúmať len procesným postupom v rámci správneho súdnictva; nepodlieha však preskúmaniu všeobecným súdom. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozsudku sp. zn. 4Cdo/123/2003, ktorý bol uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 44/2004, v ktorom vyslovil názor, že výmery a prídelové listiny, ako verejné listiny, boli aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladuschopnými listinami, že mimo rámec správneho súdnictva všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu, že ho môže preskúmať len so zreteľom na to, či ide akt nulitný (ničotný), ako i to, že nulitným aktom je správny akt vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom. Ten istý záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež v rozsudku sp. zn. 5Cdo/110/2000, ktorý bol uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/2001, ako aj v rozsudku z 27. novembra 2007 sp. zn. 2Cdo/337/2006, obdobne aj v uznesení sp. zn. 4SŽ/88/1995, ktoré bolo

uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 65/1995 a v uznesení sp. zn. 4SŽ/34/1997, ktoré bolo uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 77/1998.“

29. Najvyšší súd v rámci odôvodnenia v inom rozhodnutí z 15. augusta 2012 sp. zn. 5SŽ/18/2012 poukázal na rozsudok najvyššieho súdu z 29. apríla 2008 sp. zn. 2Cdo 24/2007, ako na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, týkajúcu sa oprávnenia všeobecných súdov preskúmať správne akty mimo rámec správneho súdnictva.

30. V otázke skúmania doručenia konfiškačných rozhodnutí najvyšší súd zaujal stanovisko v uznesení z 29. septembra 2015 sp. zn. 4MCdo/12/2014, v ktorom v obdobnej veci o. i. uviedol, že „(...) predmetné konfiškačné rozhodnutie bolo vydané pred takmer 70 - imi rokmi, pričom od roku 1945 do roku 2005 sa žalobkyňa považovala za vlastníčku predmetných pozemkov na základe konfiškácie podľa nar. č. 104/1945 Sb. n. Právna istota osôb, ako aj zachovanie nevyhnutnej autority štátu vyžadujú, aby právoplatné rozhodnutie súdu alebo správneho orgánu, na základe ktorých určitá osoba nadobúda alebo je zbavená vlastníctva k veci, bolo nespochybniteľnou právnou skutočnosťou, majúcou účinky do budúcnosti, a to bez ohľadu na to, či písomné vyhotovenie takéhoto aktu doposiaľ existuje (v prejednávanej veci z listu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 20. júla 2011 vyplýva, že správny spis týkajúci sa konfiškácie pôdohospodárskeho majetku vedeného pod č. Kom. 1/46-III., Gejza Fábry a spol., sa kompletný nezachoval - por. č. I. 332-353). V opačnom prípade by bolo možné uplatniť vady konania po neprimerane dlhej dobe a narušiť tak niekoľko desaťročí trvajúci právny stav. (...) Plynutie času je tak závažnou skutočnosťou, ktorej treba priznať faktické účinky (por. aj stanovisko pléna Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS - st. 21/05).“

31. Aj keď pod pojem ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemožno zahrnúť rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (dovolacím súdom je iba Najvyšší súd Slovenskej republiky, teda žiaden iný súd Slovenskej republiky), požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako základný atribút právnej istoty je v zmysle Čl. 2 ods. 2 CSP napĺňaná prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré sa vzhľadom na potrebu výkladu Čl. 2 CSP vo funkčnej jednote s Čl. 3 CSP zaradzujú okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (pozri II. ÚS 574/2021). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci. Preto pokiaľ ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (Čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

31.1. V kontexte uvedeného dovolací súd poznamenáva, že citované rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4MCdo/12/2014 bolo predmetom prieskumu zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý v náleze sp. zn. I. ÚS 379/2016 z 29. marca 2017 na potvrdenie správnosti úvah najvyššieho súdu zdôraznil, cit.: „Totiž len tvrdenie o vadách v konfiškačnom konaní vydaného rozhodnutia samo osebe nie je spôsobilé účinky konfiškácie spochybníť, lebo právnym titulom prechodu vlastníckeho práva tu nebol tento právny akt, ale dekrét samotný. Podľa správneho názoru dovolacieho súdu v prípadoch, ako je tento, je v záujme spravodlivého rozhodovania uplatňovanie všeobecného princípu, že extenzívnym prístupom nemožno spochybníť či otvárať záležitosti, ktoré pred mnohými desaťročiami založili právne vzťahy. V sporoch, v ktorých časový odstup od rozhodných skutočností podstatne prekračuje i vydržacie lehoty alebo lehoty skartačné, je požiadavka preukazovať existenciu právnych úkonov (rozhodnutí) nepatričná, lebo aj tu v pochybnostiach platí zásada prezumpcie ich správnosti.“

32. K otázke skúmania doručenia konfiškačných rozhodnutí najvyšší súd zaujal stanovisko i v uznesení z 20. februára 2025 sp. zn. 4Cdo/22/2023, v ktorom dospel k záveru, že „nadobudnutie vlastníckeho práva konfiškáciou na základe Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. nebolo podmienené vyznačením

spôsobu doručenia Konfiškačného rozhodnutia na upovedomení o konfiškácii alebo inom rozhodnutí. Konfiškácia nastala priamo ex lege vo vzťahu k osobám, ktoré sa považovali za nepriateľov štátu. Rozhodnutie o konfiškácii bolo deklaratórne, čo znamená, že iba potvrdzovalo skutočnosť, že vlastnícke právo už prešlo na štát na základe samotného zákona. Samotné doručenie Konfiškačného rozhodnutia nemalo vplyv na vznik vlastníckeho práva štátu, pretože právna skutočnosť - konfiškácia nastala automaticky na základe zákona. Administratívny akt, akým bolo upovedomenie o konfiškácii, mal skôr oznamovaciu a evidenčnú funkciu, ale nebol podmienkou účinnosti konfiškácie“.

33. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na bod 36. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a na bod 49. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, z ktorých oboch vyplýva, že sudy vzali pri posudzovaní konfiškačných rozhodnutí do úvahy aj vedomosť H. O. - právnej predchodkyne žalobkyne o konfiškácii majetku, t. j. vzhľadom na značný časový odstup od vydania konfiškačných rozhodnutí v otázke doručovania konfiškačných rozhodnutí a na to naviazanej vedomosti dotknutých osôb o konfiškácii majetku vychádzali sudy z listu H. O. z 20. júla 1948.

34. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že touto vyššie popísanou ustálenou praxou dovolacieho súdu bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/15/1997 a sp. zn. MCdo/31/2001, na ktoré poukazovala dovolateľka.

35. Dovolací súd navyše uvádza, že z obsahu rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/15/1997 dovolaciemu súdu nevyplýva riešenie právnej otázky, či všeobecný súd disponuje právomocou rozhodovať okrem nulity správneho aktu aj o právoplatnosti či vykonateľnosti konfiškačného rozhodnutia, ktoré je správnym aktom. Napriek skutočnosti, že v kontexte citovaného rozhodnutia by sa takýto záver mohol javiť, resp. súd sa v predmetnom rozhodnutí k danému vyjadril, je potrebné poukázať na špecifickú situáciu daného konania, kedy prišlo k vydaniu správneho aktu voči zomrelej osobe v nadväznosti na reštitučné konanie, čo možno považovať za ojedinelé rozhodnutie nemajúce vplyv na vznik judikátornej praxe najvyššieho súdu v otázke formálneho prieskumu konfiškačných rozhodnutí ako správnych aktov.

36. Dovolací súd v tejto súvislosti sumarizujúc ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (sp. zn. 4Cdo/123/2003, 2Cdo/24/2007, 5Cdo/198/2008, 4MCdo/12/2014, 1Cdo/65/2021, I. ÚS 419/2014, I. ÚS 379/2016) vyslovuje, že uvedené rozhodnutia oprávňujú dovolací súd vysloviť názor, že sa jedná o prekonané názory, ktoré neobstoja v kontexte recentnej judikatúry dovolacieho súdu.

37. Pretože povinnosť predložiť vec veľkému senátu (§ 48 CSP) nevzniká, ak senát nasledujúc ustálenú rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu sa dostáva do rozporu s právnym názorom ojedinele vysloveným v inom rozhodnutí senátu, z nasledujúcich rozhodnutí najvyššieho súdu a ich rozboru vo vzťahu k preskúmvanej veci vyplýva, že otázkou nastolenou dovolateľkou v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 432 ods. 1 CSP sa už dovolací súd zaoberal a zaujal k nej jednotné stanovisko (rozhodovacia prax dovolacieho súdu už viacej nie je rozdielna). Vec prejednávajúci senát najvyššieho súdu v danej veci zdieľa názor súladný s absolútne väčšinovým názorom súdnej praxe a právnej teórie.

38. Nakoľko dovolateľka definovala právnu otázku „či je v právomoci všeobecných súdov posudzovať nadobudnutie právnych účinkov konfiškačných rozhodnutí vydaných síce k tomu príslušnými orgánmi, no bez toho, aby tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť“, dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Pre doplnenie dovolací súd uvádza, že vzhľadom na existenciu rozhodnutí najvyššieho súdu, v súlade s ktorými odvolací súd napadnutým rozhodnutím rozhodol a na ktoré dovolateľka sama odkázala, nie je možné v kontexte dovolateľkou označenej právnej otázky a obsah dovolania vyvodiť prípustnosť dovolania ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

39. Dovolací súd dospel k záveru, že procesný postup súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným

postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP a žalobkyňa neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý by mal za následok porušenie jej práva na spravodlivý proces. Dovolací súd zároveň dospel k záveru, že nebola založená prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP a to z dôvodu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od riešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

40. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odôvodnené § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietla nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

41. Nakoľko dovolací súd rozhodol o podanom dovolaní tak, že ho podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietol, o návrhu dovolateľky na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením nerozhodoval.

42. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

43. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.